

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2012

Marking Scheme

Czech

Higher Level

Část 1

1. Vysvětlete vlastními slovy: [5 bodů]

- a) frekvence – četnost výskytu, ruch, provoz; počet periodicky se opakujících dějů za jednotku času
- b) neformální – opak slova formální, netrvá na držení formy, nemusí odpovídat požadavkům nebo předpisům
- c) vulgarismus – obhroublé, neslušné slovo, nesprávný obrat
- d) „genderově vyvážené“ – vyrovnané z hlediska zastoupení pohlaví
- e) „politicky nekorektní“ – v politice nesprávný, neslušný, neodpovídající správnému politickému chování

2. Vysvětlete na základě textu, jaké jsou hlavní rozdíly v užívání jazyka muži a ženami. [5 bodů]

Muži mají tendenci přednášet, mluví exaktně, vytvářejí teorie, často vkládají vulgarismy, mezi tématy dominuje technika, vojsko nebo politika. Ženy používají kontaktní slova, mluví monologicky, vyjadřují emoce a empatii, často vedou rozhovory o rozhovorech, mezi tématy dominuje domácnost, děti, ženské potřeby.

3. Jakým způsobem výzkumu vznikl na Karlově univerzitě korpus českého mluveného jazyka? [5 bodů]

Při vytváření korpusu se dbá na to, aby v něm byli rovnoměrně zastoupení mluvčí obou pohlaví, různého vzdělání, různého věku a pocházející z různých nářečních oblastí.

4. „Proč tedy nenazývat věci pravými jmény? Protože je to prostě necitlivé a neslušné.“ Na základě textu vysvětlete rizika spojená s tímto úhlem pohledu. [5 bodů]

V komunikaci velmi záleží na situaci a prostředí, ve kterých jazyk použijeme, jinak můžeme o stejném tématu mluvit s kamarády při posezení, jinak budeme mluvit ve škole se svým profesorem. Komunikace je velmi citlivá záležitost a nesprávnou formulací našich myšlenek nebo nesprávně položenou otázkou můžeme někoho velmi zranit nebo urazit.

5. „Ochránci „čistoty jazyka“ mohou být v tomto ohledu úplně klidní; jazyk je velmi demokratická instituce a v běžném užívání se neuchytí nic, co by kolektiv mluvčích užívat nechtěl.“ Analyzujte toto tvrzení s ohledem na celý text. [5 bodů]

Jazyk je něco, co používáme každý den, aniž bychom nad tím museli moc přemýšlet. Již v dřívějších dobách se objevily pokusy jazyk "vyčistit", např. v období národního obrození se tehdejší jazykovědci snažili najít čistě české ekvivalenty k původně německým slovům. Vznikly tak výrazy jako "popisnice" místo papíru nebo "munjovoz" místo tramvaje, které se ale v běžné řeči lidí vůbec neuchytily. Stejná situace je i dneska, do jazyka proniká spousta slov, která lidé přijímají bez problémů, ale pokud bychom se je snažili počestit za každou cenu, je možné, že je stejně nikdo používat nebude.

6. „... že práci, koníčky a přátele mají muži a ženy v průměru společné (baví se o tom zhruba stejně často), ale domácnost a starost o potomstvo stále připadá pouze na ženy?“ – napište krátký text odkazující k textu. [5 bodů]

Toto tvrzení souvisí s tradičním uspořádáním společnosti, kdy muž je ten, kdo pracuje a stará se o zabezpečení rodiny, a žena se stará o domácnost a děti. I přesto, že v posledních letech je mnoho žen úspěšných ve svém oboru, přesto zůstává představa otce na mateřské dovolené něčím velmi exotickým. V této otázce lze diskutovat o klasickém rozdělení rolí mezi mužem a ženou, o nových přístupech, rovnoprávnosti muže a ženy v rodinných záležitostech, potenciální diskriminaci otců, kterým není umožněno se starat o svoje děti, apod.

Poznámka: V částech 2 a 3 jsou odpovědi posuzovány podle následujících kritérií:

1. Srozumitelný záměr – uchazeč rozumí otázce a ví, jak začít s odpovědí – 30 %.
2. Souvislost odpovědi – uchazeč užívá odpovídající a vhodnou slovní zásobu, styl odpovědi je jasně strukturovaný a cílevědomý – 30 %.
3. Efektivita jazyka – uchazeč je schopen používat komunikovat v jazyce jasně a plynule – 30 %.
4. Pravidla: gramatika, pravopis – 10 %.

Část 2

„... druhý pohled ukazuje na rozdílné vidění společnosti a světa kolem nás skrze jazyk u mužů a u žen.“

Vysvětlete, proč si toto autor myslí, a napište komentář (minimum 100 slov), ve kterém vysvětlíte svůj názor na toto tvrzení.

Správný, plynulý komentář o minimálně 100 slovech.

[30 bodů]

Souhlas, nesouhlas. Mohou jazyk a jeho využití nebo naše slovní zásoba ukázat naše vidění světa? Co vše o nás může říct způsob našeho vyjadřování a způsob požití jazyka v konkrétních situacích? Mají ženy a muži vůbec rozdílné vidění světa?

Část 3

[40 bodů]

Napište esej (minimum 300 slov) na jedno z následujících témat:

1. Stereotypy nejsou vždy falešné.
2. V naší moderní společnosti se všechno soustředí jen na tady a teď.

Jasně psaná kompozice, odpovídající tématu, se souvisle organizovanými myšlenkami, srozumitelným záměrem a rozumným vyjadřováním.

